

A Haditermény szegedi kirendeltsége.

(Saját tudósítónktól.) Közölte a *Délmagyarország*, hogy a Haditermény r. t. decentralizációját a kormány tervbe vette és harminchét kirendeltséget szervezett az ország különböző helyein. Csongrád és Csanád megyében a Haditermény r. t. különítménye Szentesen lesz. Szeged mellőzése miatt, — mint azt már jelentettük, — negyven törvényhatósági bizottsági tag beadványt intézett dr. *Cicatricis* Lajos főispánhoz és rendkívüli közgyűlés összehívását kérték, hogy a közgyűlésen a Szegeden esett sérelem orvoslásának módozatait megbeszéljék. A főispán szerdán este érkezett Szegedre és csütörtökön intézi el a városatyák kérelmét.

A Haditermény r. t. szentesi különítményének Szegedre való helyezését dr. *Somogyi Szilveszter* polgármester is fontos városi érdeknek tartja és ezért, — az összehívandó rendkívüli közgyűlés határozatától függetlenül — szerdán délelőtt a következő felterjesztést intézte Sándor János belügyminiszterhez:

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur!

Arról vettem tudomást, hogy a Haditermény részvénytársaság liszt- és terményellátó decentralizációja folytán felállítani szándékolt vidéki szervezetek székhelyei közül Szeged szab. kir. város, ez a szín-magyar város, az ország második legnépesebb városa hiányzik és amint látszik, a mi törvényhatóságunk ellátás céljából a szentesi különítményhez lesz beosztva.

Ez az eljárás felette sérelmes városunkra, mert eltekintve attól, hogy itteni szükségleteink: liszt és egyéb termények beszerzése céljából nekünk ezek szerint Szentésre kellene folyamodnunk, holott Szentese város telefon-, távirat- és vonatösszeköttetés szempontjából távolabb fekszik tőlünk, mint Budapest. Eltekintve attól, hogy megfelelő szervezetről sem lehet ott úgy gondoskodni, mint egy nagy városban, különösen azt bátorodom Nagyméltóságodnak figyelmébe ajánlani, hogy Szegedet e tekintetben még sem volna szabad mellőzni, mert Szentesenél nagyobb gazdasági központ és e legfontosabb lisztellátás kérdésében Szegeden legalább kétszer annyi közellátásban részesülő lesz, mint Szentese és Csongrád megye egész területén.

Miután városunk fővasuti csomóponton s allandó hajózható folyó mellett fekszik, pénzintézeteink és egyéb e tekintetben számbavehető intézményeink is tökéletesen megbízhatók, úgy vélem, hogy nemcsak városunk érdeke, de az országos ellátás érdekét is sokkal megfelelőbben lehet megoldani akként, hogy a *Haditermény részvénytársaság* egy külön ellátó különítménye Szegedre helyeztessék.

Tiszteletteljesen kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék kérelmemre megfelelő intézkedést tenni. Szeged, 1916. július hó 18-án. Dr. *Somogyi Szilveszter* polgármester.

A rendkívüli közgyűlés összehívásáról ma a polgármester urtól azt a felvilágosítást nyertük még, hogy sem a törvényben, sem a szabályrendeletben nincs olyan rendelkezés, hogy a főispán rendkívüli közgyűlést köteles összehívni, ha negyven városatyá kívánja.

Ha tehát a főispán a közgyűlést összehívja, kizárólag azért teszi, mert alkalmas akar adni — ha szükségét látja — olyan ügy megvitatására, amelyet sürgősnek és fontosnak jelez a közgyűlés 40 tagja.

A szervezeti szabályrendelet 6. paragrafusának 2. bekezdése a rendkívüli közgyűlésekről így intézkedik:

— Rendkívüli közgyűlést a főispán saját hatáskörében vagy közgyűlési határozat folytán bármikor, a polgármester pedig csak kivételesen, t. i. ha a főispáni szék üres vagy a főispán akadályozva van, a mutakozó szükséghez hívhat össze (1886. évi XXI. t.-c. 46. §.)

Az idézett törvények 46. paragrafusa a rendkívüli közgyűlésekről ugyanígy rendelkezik.

Adalékok a Balkán-Akadémiához.*

A szegedi kereskedői és általában olyan körökben, ahol közgazdasági intézményeket szívesen karolnak fel, az az eszmém, hogy levantei kereskedelmünk számára megfelelő kereskedői generációt nevelő főiskolát kellene felállítani, teljes megértésre talált. Nem akarom feszegetni, hogyan jutott az ügy a mai stádiumába, csupán a későbbiek logikai megalapozásaként kell felemlítenem, hogy *Glücksthal* Lajos ur 3 év előtt egy, a felső kereskedelmi iskola fölé emelendő, egy éves kereskedelmi tanfolyam felállítását kívánta, olyanfélet, mint amilyenek Bécsben az u. n. „Abiturientenkurs“-ok. Ezek nem főiskolák és Magyarországon ilyenek felállítását nem engedélyezik. Ezen is mult az, hogy ez az indítvány nem valósulhatott meg. Néhai *Lázár György* polgármester azonban ebből merítette egy kereskedelmi akadémia gondolatát. Miután azonban ez az eszme nem a közszükségletből keletkezett, mint annyi más terv, az ábrándok világában élt tovább.

Ennek az „akadémiá“-nak a fogalmi meghatározóitól és bélégeitől lényegesen különböznek annak a gondolatnak az alapjai, amely engemet az u. n. Balkán-Akadémia tervéhez vezetett. Az „akadémia“ szó az, ami miatt az eszme prioritása körül egyéni nézeteltérések vannak. Meg kell állapítanom, hogy az előbbi keletű „akadémia“ formailag, vagyis a szóban találkozok csak az én gondolatom rövid jelzésére használt hangcsoporttal, fogalmilag azonban teljesen eltér tőle. Igazolja ezt a közvélemény, amely a Balkán-Akadémia fogalma alá tartozó gondolatok azonnal magáévá tette, s így egyik alap-meghatározója épen az, hogy közszükséglet érzetéből fakad. Ezért egészséges is.

Lesz még alkalom rá, hogy a Balkán-Akadémia embrionalis fejlődését is elmondjam, most csak az a célom, hogy a múltjából annyit mondjak el, amennyi a jövőbeli megalapozása körül szemmel tartandó.

E lap olvasói ismerik a memorandum bevezető részét, amelyet a kereskedelmi szakoktatásnak ezidőszert leghivatottabb városi bizottsága előtt május hó 4-én előterjesztettem. Ez a bizottság dr. *Somogyi Szilveszter* polgármester elnökle alatt magáévá tette az eszmét és megbízást adott nekem a szervezet kidolgozására, valamint a további teendők végzésére. A szervezet pünkösdtől készen van. Magyarország legelső szaktekinélye, akit az összes nyugati államokban szaktekinélyként tisztelnek, becsülnék és értékelnek, a polgármester ur kérelmére átnézte ezt a szervezeti tervet és alkalmasnak minősítette arra, hogy ennek az alapján az akadémia működhesse. Szerény véleményem.

* Azért használom ezt a helytelen nevet, mert az első hivatalos kommunikék útján közszájjra került.

nyem szerint tehát annak a szervező bizottságnak, amelyet az alapítók e hó 11-én választottak, módot kell találnia arra, hogy az eddigi polgármesteri intézkedésből kifolyóan történt lépésekkel meg nem egyező további munkálatok lehetőleg ne dezováljanak senkit. De kötelessége a szervező bizottságnak tapintatosan kivonni magát azok alól a kötelezettségek alól is, amelyeket ugyancsak a polgármester tudtával és beleegyezésével vállaltam, ha azokat a szervező bizottság nem vállalja. Ezt azok a mélyebb etikai törvények kívánják, amelyeket ilyen fontos intézménynél nem szabad mellőzni. Ugyanezen etikai alap teszi nekem is kötelességemmé, hogy ezeket a dolgokat, más mód híján, ezen az uton, a szervező bizottság azon tagjaival is közöljem, akikkel nem volt szerencsém tárgyalni, de akikkel lelki kontaktusba jutottam nemcsak az akadémia eszméje, de annak társadalmi adakozásból való megindítása iránt általam felvetett és általuk megértett eszme útján is.

Még mielőtt a közadakozás eszméjét felvettem, — már a husvéti héten — puható tárgyalásokat folytattam Csanád- és Torontál-vármegye uraival az iránt, vajjon szimpatikusan fogadnák-e Szegednek ezt a törekvését és számíthatunk-e erkölcsi és anyagi támogatásunkra.

Ugyancsak előzetesen puhatólőztam abban az irányban is, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban milyen fogadtatásra talál az eszme.

Mindezek az utakon magam jártam, s épen ezért kötelességem azokat ismertetni. Ezek nélkül az ügy nem terelődött volna a gyors megvalósulás útjára. Szerető gondossággal ébresztettem életre a palántát és szeretném, ha az új kertészek is hasonló körülményekkel fejlesztenék tovább.

Donavell János.

Török győzelmek az olaszok és oroszok fölött.

Konstantinápoly, július 19. Hivatalosan jelentik: Muzulmán önkéntesek Noury bég vezetésével Tripolisban fölverték a harcot az olaszokkal. Mizrata mellett az olasz csapatokat megverték, 200 tisztet és 6000 főnyi legénységet elfogtak, 20 olasz ágyút zsákmányoltak. Mizrata és Djedabie faluk az önkéntesek kezében vannak. A két helység és a partvidék között ma már egyetlen olasz sincs.

Irak-front: Ibn Szud Resid basa, aki a Netsche és Zubeir vidékén operáló főhad-erőnk és önkéntes osztagokat vezet, legutóbbi jelentésében közli, hogy a Basora vidékére érkező ellenséges csapatokat elűzte. A perzsa fronton javunkra fejlődnek ki az előrehaladó harcok az oroszok ellen, a perzsa mudiahidok segítségével. Ezeket a csapatokat sikerült Nizam ed Sultaniknak parancsnoksága alatt egyesíteni és most sikeresen működnek a közös ellenség ellen és az ottani haderőnk támogatásával rendkívül értékes szolgálatot tesznek.

A Balkánon nincs esemény.

BUDAPEST, július 19. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A délkeleti harctéren a helyzet változatlan.

HÖFER altábornagy,

BERLIN, július 19. A nagyfőhadiszállás jelenti: A balkáni harctéren semmi ujság.

LEGFŐBB HADVEZETŐSÉG.